

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา การพัฒนาทักษะการอ่านเขียนภาษาไทย โดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินการศึกษา โดยได้เสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1
2. การฟังนิทานที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้น ป.1
3. ความหมายของนิทาน
4. ประโยชน์ของการฟังนิทาน
5. การใช้นิทานพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทย
6. การนำนิทานไปเป็นสื่อการเรียนการสอน
7. ความพึงพอใจของนักเรียนในการใช้นิทานเป็นสื่อ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 1

1.1 ลักษณะของหลักสูตร

กรมวิชาการ(2545) กล่าวว่าหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดกรอบและทิศทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยของสถานศึกษาขึ้นเดียวกับกลุ่มวิชาการอื่นๆ สถานศึกษาจะนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้เป็นแนวทางเดียวกันทั้งประเทศตามมาตรฐานการเรียนรู้ ลักษณะหลักสูตรสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีดังนี้

1. กำหนดสาระเป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (Strand) ซึ่งเป็นแก่นความรู้ทางภาษาที่ผู้สอนต้องนำไปขยายรายละเอียดและจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ประกอบด้วย การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม

2. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของแต่ละสาระเพื่อระบุสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียนและผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ อันเป็นคุณภาพของผู้เรียนที่ผู้สอนจะยึดเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้

3. กำหนดหลักสูตรเป็นช่วงชั้นทั้งมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น คือ

- ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3
- ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6
- ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

- ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

4. กำหนดเวลาเรียนตามความเหมาะสมในช่วงชั้นที่ 1 – 3 กำหนดเป็นรายปี ส่วนในช่วงชั้นที่ 4 กำหนดเป็นรายภาคและเป็นหน่วยกิจ

1.2 สารและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1 (ป.1 – ป.3)

สาระที่ 1: การอ่าน

มาตรฐาน ท1.1: ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2: การเขียน

มาตรฐาน ท2.1: ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3: การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท1.1: สามารถเลือกฟัง และดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4: หลักภาษา

มาตรฐาน ท4.1: เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของ ภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5: วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท5.1: เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรม ไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. การฟังนิทานที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้น ป.1

สมปอง หลอมประโคน(2544)กล่าวว่า นิทานเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เล่า และผู้ฟังมีปฏิสัมพันธ์ กันอย่างเป็นธรรมชาติทั้งในระดับกลุ่มและระดับบุคคล ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจากการฟัง นิทานหลายประการตั้งแต่การเริ่มเล่านิทานจนถึงฉากสุดท้ายของนิทาน เช่น การทายตอนจบ ของนิทาน การ สรุปเรื่องหลังจากได้ฟังนิทานไปแล้วส่วนหนึ่ง การทายช่วงต่อไปของนิทาน หรือการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับตัวละคร หรือ คติสอนใจที่ได้รับจากการฟังนิทานทั้งโดยการพูด การอ่าน หรือ การเขียน

บันลือ พลุกะวัน (2524) กล่าวว่านิทานในความสนใจของเด็ก และความต้องการของ เด็กแต่ละเพศ แต่ละวัยย่อมมีความสนใจที่แตกต่างกันออกไป แบ่งกลุ่มความสนใจของเด็กออกเป็น 4 กลุ่ม โดยกล่าวถึงความสนใจของเด็กในแต่ละวัยไว้ว่า วัยอนุบาลหรือวัยก่อนเข้าเรียน (3-6 ปี) เด็กในวัยนี้จะสนใจ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ชอบพูดซ้ำๆ เป็นจังหวะ ชอบคำคล้องจอง ในใจซักถามคำถามและสนใจรบ เรา่ฟังนิทานจากผู้ใหญ่ วัยประถมตอนต้น (ป.1-2) จะมีความสนใจนานขึ้นคือ ประมาณ 15-20 นาที ชอบ เล่นรวมกลุ่มโดยไม่แยกเพศ รู้จักการรักษากฎเกณฑ์ ต้องการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ชอบนิทานที่มี

เรื่องราวสนุกสนานเพื่อฝัน วัยประถมต้นตอนปลาย (ป.3-4) จะมีช่วงความสนใจยาวนานขึ้นเป็น 30-40 นาที ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี สนใจนิทานและเล่าให้ผู้อื่นฟังได้ดี สนใจนิทานที่ให้คิดสอนใจ เรื่องราวชวนคิด นิทานตลกขบขัน ผจญภัย ประวัติความเป็นมาของสิ่งต่าง ๆ วัยประถมศึกษาตอนปลายจะมีช่วงความสนใจที่ยาวนานเพิ่มขึ้นถึง 50-60 นาที ต้องการความเป็นอิสระ สนใจเรื่องราวเฉพาะอย่างแยกกันระหว่างชาย หญิง โดยเด็กหญิงมักสนใจเรื่องครอบครัว การเรียน เด็กชายมักสนใจเรื่องเครื่องเล่นต่าง ๆ

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2520) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนโดยใช้นิทานนำไปสู่ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ เพราะนิทานมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพและพัฒนาการด้านอารมณ์ให้แก่ผู้เรียนคือเกิดความรู้สึกอบอุ่น มีที่พึ่งทางใจ รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะขณะที่ฟังนิทาน ได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทำให้เกิดจินตนาการจากเรื่องที่ได้รับฟัง เช่น เรื่องเกี่ยวกับนางฟ้า สัตว์ธรรมชาติ ช่วยให้รู้จักโลกในแง่มุมเล็ก ๆ น้อย ๆ จากนิทานที่ฟังทำให้ตัดสินใจสนองตอบเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง มองโลก

ในแง่ดี เกิดทัศนคติที่ดีต่อโลกและชีวิต ทำให้ได้พักผ่อน คลายความเครียด ได้รับความสดชื่นเพลิดเพลินใจ

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า นิทานมีส่วนช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เล่าหรือผู้สอนกับผู้ฟังหรือผู้เรียน และสำหรับเด็กนักเรียนชั้น ป.1 นิทานมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

เป็นแหล่งความรู้ทางภาษากระตุ้นให้เกิดการสื่อสารนำไปสู่การพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ส่งเสริมกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และมีความคิดสร้างสรรค์

3. ความหมายของนิทาน

นิทาน คือเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา ที่มีได้จะจึงแสดงประวัติความเป็นมาของเรื่อง จุดใหญ่ก็เล่าเพื่อความสนุกสนานและความพอใจทั้งของผู้เล่าและผู้ฟัง มุ่งที่จะสนองความต้องการทางจิตใจของผู้ฟัง ในบางครั้งก็สอดแทรกคติสอนใจเอาไว้ด้วย

นิภา วงษ์สุรภินันท์(2549) กล่าวว่านิทานเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องการของเด็กเป็นอันมาก แม้ว่าเด็กในปัจจุบันนี้จะได้รับความจริงทางวิทยาศาสตร์ แต่นิทานก็ยังมีส่วนช่วยใจเด็กอยู่เป็นอันมาก เพราะเป็นเรื่องที่ได้ยินได้ฟังมาตั้งแต่เยาว์วัย นิทานจึงมีอิทธิพลต่อเด็กมาก เด็กอายุระหว่าง 4 – 10 ปี เมื่อได้ยินคำว่า “นิทาน” ก็จะอยากฟังทันที เนื่องจากวัยเด็กเป็นวัยที่ขาดนิทานไม่ได้ นิทานมีอิทธิพลต่อความคิดและจินตนาการของเขา มาก นอกจากนี้นิทานยังมีคุณค่าต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก ทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นการปลูกฝังให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านหนังสืออีกด้วย

กล่าวได้ว่า นิทาน คือเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาโดยไม่ปรากฏว่าผู้เล่าดั้งเดิมเป็นใคร เริ่มแรกก็เป็นการเล่าด้วยวิธีมุขปาฐะ ภายหลังมีทั้งการเล่าด้วยวิธีมุขปาฐะและได้รับการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรถ้อยคำที่ใช้เป็นร้อยแก้วธรรมดาหรือเป็นสำนวนของชาวบ้านใน แต่ละท้องถิ่น เรื่องราวอาจเป็นเรื่องที่อิงความจริงหรือ

เป็นเรื่องที่เหลือเชื่อเพื่อให้ความบันเทิงแก่ ผู้ฟังหรือ ผู้อ่าน โดยมีคติธรรม คำสอนแฝงอยู่ การเล่านิทานได้รับการยอมรับว่าเป็นทั้งศิลปะและรูปแบบการสอน ที่เก่าแก่ที่ยังคง ได้รับความนิยมนำมาจนถึงปัจจุบัน

กฤติยา อรรถการ(2524) กล่าวว่านิทานเป็นกระจกเงาของมนุษยชาติ นอกจากนี้ นิทานพื้นบ้านยังมีอิทธิพลต่อสังคมในด้านการช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน กระชับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมและเป็นบรรทัดฐานเพื่อธำรงไว้ซึ่งจริยธรรม และวัฒนธรรมของสังคม

กรมวิชาการ (2545) ได้ให้ความหมายของนิทานว่าเป็นเรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อาจเป็นเรื่องอิงความจริง หรือจากจินตนาการของผู้เล่าเองก็ได้ บางเรื่องอาจมีแสดงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน บางเรื่องสอดแทรกคุณธรรม คติเตือนใจ

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า นิทานหมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน เป็นเรื่องเล่าที่สนุกสนาน แฝงไว้ด้วยความคิด คติธรรมสอนใจ และให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่าน สามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. ประโยชน์ของการฟังนิทาน

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2520) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนโดยใช้นิทานนำไปสู่ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ เพราะนิทานมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพและพัฒนาการด้านอารมณ์ให้แก่ผู้เรียนคือเกิดความรู้สึกรอบรู้ มีที่พึ่งทางใจ รู้สึกว่า ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เพราะขณะที่ฟังนิทาน ได้มีโอกาสปฏิบัติสัมพันธ์กับผู้อื่นทำให้เกิดจินตนาการจากเรื่องที่ ได้รับฟัง เช่น เรื่องเกี่ยวกับนางฟ้า สัตว์ธรรมชาติ ช่วยให้รู้จักโลกในแง่มุมเล็ก ๆ น้อย ๆ จากนิทานที่ฟังทำให้ตัดสินใจสนองตอบเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้อง มองโลก ในแง่ดี เกิดทัศนคติที่ดีต่อโลกและชีวิต ทำให้ได้พักผ่อน คลายความเครียด ได้รับความสดชื่นเพลิดเพลินใจ

ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2538) กล่าวว่านิทานเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนรู้และเด็กมักจะเปรียบเทียบตัวเองกับตัวละครในนิทานจะทำให้เด็กเข้าใจตัวละครดีขึ้นเป็นการสอดคล้องกับพัฒนาการด้าน สังคม

สรุปได้ว่านิทานมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ภาษาของนักเรียนได้เป็นอย่างดี เป็นแหล่งความรู้ทางภาษา กระตุ้นให้เกิดการสื่อสารนำไปสู่การพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ส่งเสริมกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และมีความคิดสร้างสรรค์

5. การใช้นิทานพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทย

กรมวิชาการ (2546) กล่าวว่าทักษะและความสามารถเป็นองค์ประกอบสำคัญของชีวิตที่ “นิทาน” ได้มีบทบาทในการสร้างชิ้นในชีวิตเด็กหลายคน ที่พ่อแม่เห็นความสำคัญและเล็งสรร “นิทาน” ที่มีการนำเสนอด้วยเนื้อหาและองค์ประกอบที่กระตุ้นเร้าให้เด็กเกิดทักษะบางอย่างและมีความสามารถในบางเรื่อง เช่น การ

พัฒนาศักยภาพของเด็กในการอ่าน และการเขียน การค้นหาความถนัดของเด็ก และการเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความสามารถ

การนำนิทานไปใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่าน และเขียนภาษาไทยนั้นส่วนใหญ่จะใช้การเล่าให้ฟังเสียก่อน การเล่านิทานคือ เพื่อให้ความบันเทิง นอกเหนือไปจากความบันเทิงนิทานยังให้ข้อคิด ข้อคิด ข้อเตือนใจต่าง ๆ ให้แก่ผู้ฟังด้วย

สุดใจ ประแสง(2549) กล่าวว่ารายงานการใช้ชุดพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทยโดยใช้นิทานสร้างสรรค์การเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า เพื่อรายงานการใช้ชุดพัฒนาทักษะ การอ่านการเขียนภาษาไทยโดยใช้นิทานสร้างสรรค์การเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยการสร้าง และพัฒนาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.30 - 0.77 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25 - 0.75 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ 0.92 2) แบบประเมินชุดพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทยโดยใช้นิทานสร้างสรรค์การเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 3) ชุดพัฒนาทักษะ การอ่านการเขียนภาษาไทยโดยใช้นิทานสร้างสรรค์การเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยทดลองใช้และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมพบว่าชุดพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทย จำนวน 6 ชุด มีความเหมาะสมอยู่ระหว่าง 4.67 - 5.00 มีระดับความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทยโดยใช้นิทานสร้างสรรค์การเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ แบบสอบถามมีดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.21 - 0.77 และค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ 0.90 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การหาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น การหาประสิทธิภาพของ ชุดพัฒนาทักษะ และการทดสอบผลการศึกษาพบว่า

1. ประสิทธิภาพของชุดพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทยโดยใช้นิทานสร้างสรรค์ การเรียนรู้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ที่พัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ 83.21/81.55

2. หลังเรียนด้วยชุดพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทยโดยใช้นิทานสร้างสรรค์ การเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนภาษาไทยโดยใช้นิทานสร้างสรรค์การเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ชุดพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้น มีความเหมาะสมมากที่สุดเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ชุดพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขและนักเรียนสามารถศึกษาชุดพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนได้ด้วยตนเองตามลำดับ

สรุปได้ว่าการนำนิทานไปใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทยทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้น เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขและนักเรียนสามารถศึกษานิทานเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนได้ด้วยตนเอง

6. การนำนิทานไปเป็นสื่อการเรียนการสอน

สมปอง หลอมประโคน (2544) กล่าวว่ากิจกรรมการเล่านิทานช่วยให้ ผู้เรียนได้ฝึกการใช้กลวิธีในการเล่าเพื่อช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนภาษา การเน้นเสียง การพูดซ้ำ การพูดเพื่อให้ความกระจ่าง การสร้างจังหวะการพูดอย่างจงใจ รวมทั้ง การใช้ภาพ หรือ สื่ออื่นๆ เพื่อสร้างความเข้าใจให้ผู้เรียนที่กำลังฟังและตัวผู้เรียนก็จะเกิดอารมณ์ร่วมไปกับนิทานได้ง่าย และยังเป็น โอกาสเปิดรับประสบการณ์ตรงทางด้านภาษาอันมีส่วนทำให้ ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนรู้ภาษา

ลักขณา ใจเที่ยงกุล (2551) กล่าวว่าหนังสือนิทานจำนวนมากมายวางไว้ที่มุมห้อง โดยจัดเป็นมุมหนังสือแล้วมอบภาระงานให้นักเรียนทุกคน(มี ๘ คน) นำนิทานไปอ่านเป็นกรบ้าน โดยไปอ่านให้ผู้ปกครองฟังแล้วเซ็นชื่อเป็นหลักฐานไว้ จากนั้นในวันรุ่งขึ้น ให้นักเรียนแต่ละคนออกมาเล่านิทานที่ตนอ่านให้เพื่อนฟัง แล้วเปิดโอกาสให้เพื่อนซักถาม แล้วช่วยกันสรุปสาระสำคัญและข้อคิด คุณธรรมที่ได้จากนิทาน

กิจกรรมครั้งนี้ ในระยะแรกเกิดปัญหว่านักเรียนบางคน ไม่กล้าเล่า ไม่กล้าพูด บ้างก็เขินอาย แต่ครูพยายามกระตุ้นและให้กำลังใจ จนในที่สุดทุกคนก็สามารถเล่านิทานได้อย่างดี ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะในการอ่าน สามารถอ่านได้คล่องขึ้น และสามารถจับใจความได้ดีอีกด้วย

ทราบว่าท่านผู้ปกครองหลายท่านมีความพึงพอใจ ที่เห็นลูกหลานเอาใจใส่ในการอ่านหนังสือและสามารถอ่านให้ผู้ปกครองฟังได้

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้นิทานเป็นสื่อ นั้นสามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการอ่าน สามารถอ่านได้คล่องขึ้น และสามารถจับใจความได้ดีอีกด้วย

7. ความพึงพอใจของนักเรียนในการใช้นิทานเป็นสื่อ

ลักขณา ใจเที่ยงกุล (2551) กล่าวว่า จากการศึกษา เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้นิทานอีสปเป็นสื่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นิทานอีสป

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านอำปีด อำเภอนมดงรัก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 1 ห้องเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย นิทานอีสป จำนวน 14 เรื่อง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้นิทานอีสปเป็นสื่อ จำนวน 14 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและ หลังเรียน ซึ่งผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นิทานอีสป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (Dependent Samples) ผลการศึกษาพบว่า

1.นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานอีสปเป็นสื่อในการอ่านจับใจความมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

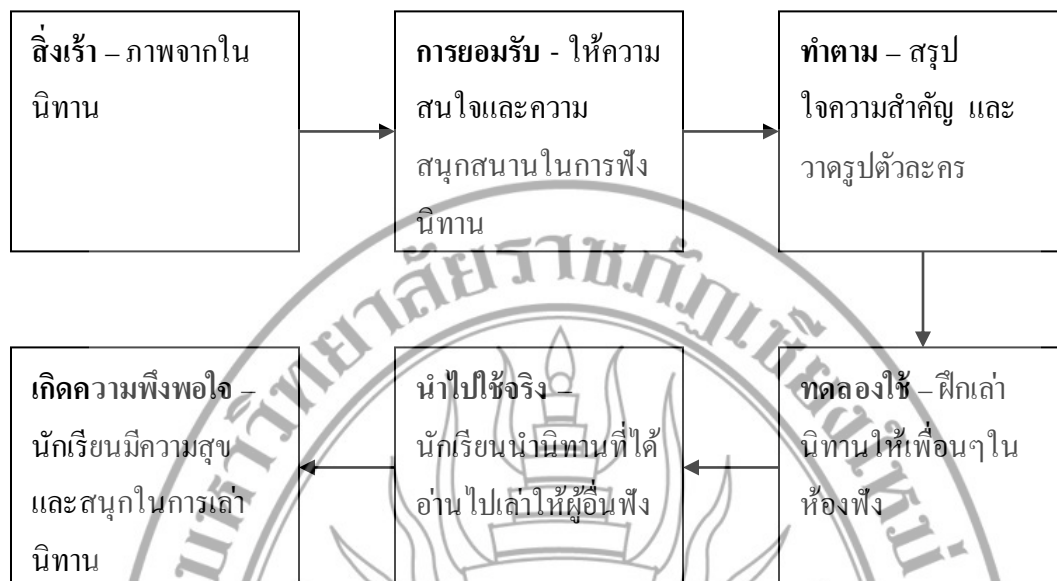
2.นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นิทานอีสป เป็นสื่อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 ซึ่งหมายถึงนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (มนัสสา ลัทธวิจา ,2551)

สมปอง หลอมประโคน (2544) กล่าวว่าผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นจากการฟังนิทาน หลายประการตั้งแต่การเริ่มเล่านิทานจนถึงฉากสุดท้ายของนิทาน เช่น การทายตอนจบ ของนิทาน การสรุป เรื่องหลังจากได้ฟังนิทานไปแล้วส่วนหนึ่ง การทายช่วงต่อไปของนิทาน หรือการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ตัวละคร หรือ คติสอนใจที่ได้รับจากการฟังนิทานทั้งโดยการพูด การอ่าน หรือ การเขียน

สรุปได้ว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานอีสปเป็นสื่อในการอ่านจับใจความ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นิทานอีสป เป็นสื่อ

กรอบความคิดการวิจัย

การใช้กระบวนการสร้างหนังสือนิทานประกอบภาพพัฒนาทักษะการอ่านเขียนภาษาไทย

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้กระบวนการสร้างหนังสือนิทานประกอบภาพพัฒนาทักษะการอ่านเขียนภาษาไทย มีดังนี้

นิภา วงษ์สุรภินันท์ และคณะครูโรงเรียนบ้านผึ้ง (2549) ได้ศึกษาเกี่ยวกับนิทานสร้างสรรค์คุณธรรมของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 1 - ระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนบ้านผึ้ง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 411 คน พบว่า

1. นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนานิทานสร้างสรรค์คุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มี

ค่าเฉลี่ยเป็น 3.85 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.64

2. นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์กล้าแสดงออกในการเล่าและสร้างนิทานสร้างสรรค์คุณธรรม โดยภาพรวม

นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าแสดงออกในการเล่านิทานสร้างสรรค์คุณธรรมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 3.75 และ 0.55 ตามลำดับ

3. นักเรียนมีคุณธรรมโดยรวมหลังการดำเนินการนิทานสร้างสรรค์คุณธรรมสูงกว่าก่อนการดำเนินการ

นิทานสร้างสรรค์คุณธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.11

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินการนิทานสร้างสรรค์คุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มี

ค่าเฉลี่ยเป็น 3.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น 0.56

สำนักกระทรวงศึกษาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ 2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการสร้างนิทานเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า นิทานมีความสำคัญดังนี้

1. เป็นกระบวนการที่พัฒนาจินตนาการและชีวิตจริงของเด็ก
2. เป็นกระบวนการที่เอื้อให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมั่นใจในความสามารถของตน
3. เกิดการเรียนรู้กระทั่งนำความรู้ที่ได้มาผสมผสานกับประสบการณ์ที่เด็กมีรวมถึงความคิดและจินตนาการของเด็ก จนสัมฤทธิ์ผลเป็นนิทานเล่มเล็กๆที่เด็กภูมิใจ

มัตติกา ฉัตรเงิน (2546) ศึกษาการพัฒนาทักษะในการอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 พบว่า นักเรียนจำนวนหนึ่งมีการพัฒนาทักษะในการอ่านดีขึ้นกว่าเดิม ด้วยวิธีการให้แรงเสริมโดยการชมเชยและให้ระยะเวลาในการฝึกทักษะการอ่านมากพอสมควร ดังนั้น นักเรียนจึงเกิดทักษะในการอ่าน โดยฝึกทักษะการประสมคำ พยัญชนะ สระ ตัวสะกด และรูปวรรณยุกต์ ได้อย่างถูกต้อง โดยนำมาซึ่งการพัฒนาทักษะในการอ่าน ได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ศิริพร ธรรมสถิตวงศ์ (2549) ศึกษาการพัฒนาทักษะในการอ่าน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 พบว่านักเรียนจำนวนหนึ่งมีการพัฒนาทักษะในการอ่านดีขึ้นกว่าเดิม ด้วยวิธีการให้แรงเสริมโดยการชมเชยและให้ระยะเวลาในการฝึกทักษะการอ่านมากพอสมควร ดังนั้น นักเรียนจึงเกิดทักษะในการอ่าน โดยฝึกทักษะการประสมคำ พยัญชนะ สระ ตัวสะกด และรูปวรรณยุกต์ ได้อย่างถูกต้อง โดยนำมาซึ่งการพัฒนาทักษะในการอ่าน ได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ฉายพรรณ สนิทนาน (2546) ศึกษาการแก้ปัญหาให้นักเรียนเขียนสะกดคำไม่ถูกต้อง พบว่า เมื่อครูให้นักเรียนอ่านบทเรียน หรือ หนังสือนอกเวลา แล้วกำหนดคำให้นักเรียนเขียนตามคำบอก จากคำที่ครูกำหนดขึ้น นักเรียนไม่สามารถเขียนคำได้ถูกต้อง ตามมาตราตัวสะกด ต่างๆ ครูผู้สอนจึงจึงเกิดความคิดที่ว่า การให้นักเรียนค้นหาคำศัพท์ที่สะกดด้วยมาตราตัวสะกดต่างๆจากหนังสือพิมพ์ หรือวารสารต่างๆ และการฝึกให้นักเรียนได้เขียนสะกดคำบ่อยๆ จะช่วยให้นักเรียนเขียนสะกดคำได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น

จิราพรรณ เกลี้ยงเกล้า (2552) ทำการวิจัยผลการใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล ๒ (บ้านอู่หมัด) พบว่า

1. ผล การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อ ส่งเสริมคุณธรรม สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 พบว่า

1.1 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพื่อส่งเสริมคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 96.61/97.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (80/80)

1.2 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่นเพื่อส่งเสริมคุณธรรม
ด้านความประหยัด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 97.56/98.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
(80/80)

1.3 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่นเพื่อส่งเสริมคุณธรรม
ด้านความซื่อสัตย์ สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 96.83/99.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
(80/80)

1.4 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่นเพื่อส่งเสริมคุณธรรม
ด้านความมีวินัย สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 98.89/98.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
(80/80)

1.5 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเล่นเพื่อส่งเสริมคุณธรรม
ด้านความสะอาด สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 98.33/98.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
(80/80)

2. พฤติกรรมคุณธรรมด้านความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย และความสะอาด
ของ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเล่นเพื่อส่งเสริมคุณธรรม สำหรับ
นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยรวมและรายข้อทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดย
พบว่า พฤติกรรมคุณธรรมด้านความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย และความสะอาด ของ
นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการใช้กิจกรรมการเล่น สูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมการเล่น ซึ่ง
เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

ศิริพร ธรรมสถิตวงศ์ (2549) ศึกษาวิจัยการพัฒนาทักษะในการอ่าน ระดับชั้นประถมศึกษาปี
ที่ 2/2 ผลการวิจัย พบว่านักเรียนจำนวนหนึ่งมีการพัฒนาทักษะในการอ่านดีขึ้นกว่าเดิม ด้วยวิธีการให้
แรงเสริมโดยการชมเชยและให้ระยะเวลาในการฝึกทักษะการอ่านมากพอสมควร ดังนั้น นักเรียนจึงเกิด
ทักษะในการอ่านโดยฝึกทักษะการประสมคำ พยัญชนะ สระ ตัวสะกด และรูปวรรณยุกต์ ได้อย่าง
ถูกต้อง โดยนำมาซึ่งการพัฒนาทักษะในการอ่านได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องเข้าใจมากยิ่งขึ้น